

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Num. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tra România și America
10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mânia și strălănită pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
polază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Extradarea deputaților aradani.

Peste câteva zile deci, deputații aradani Nicolae Oncu, Vasile Goldiș, Ioan Suciș și Stefan C. Pop vor sta pe banca acuzaților, trași la răspundere pentru că au înființat un club al partidului naționalităților în Arad fără statute aprobate de minister. Majoritatea parlamentului din Budapesta le-a suspendat imunitatea și i-a extradat poliției din Arad care îi ceruse spre a putea face judecată asupra lor.

Cu extradarea lor abia credem că a mai rămas vre-un imun între deputații din partidul naționalităților. Toți sunt extradați pe la diferitele judecătoria, toți, fără deosebire, pentru pretinse crime și delicta politice. Parlamentul îi extradează fără nici o jenă, nu vede în aceasta nici o șicană politică, dimpotrivă îi consideră de șicanați de obicei pe cei acuzați cu excoherii, și tot felul de crime ordinare.

Sunt o mulțime de cazuri în cari majoritatea a cruțat imunitatea acestora și nu i-a expus »persecuțiunii politice«, n'a fost însă cruțat nici un deputat naționalist acuzat cu delicta politice, și azi întreg partidul este pus pe băncile acuzaților pe la diferitele instante judecătorești.

Nu-i scutește deci nici pe deputați urgia ce s'a deslănțuit împotriva românilor pe toată linia. Presa română de când există ea n'a mai pomenit o epocă de persecuțiune ca cea prin care trece acum. Redactorii români sunt aruncați cu duiumul în temniți și nu îi este sigură nici unuia ziua de

măine. Fondurile ziarelor exhaustate de amenzi și cheltuieli de proces. Nu sunt destule toate sacrificiile câte se fac pentru a rezista loviturilor. Nu este zi, care să nu-și aibă victima ei. Preoți, cu beneficiile legale detrase, învățători aruncați în stradă, sute de oameni loviți în existență pentru convingerile și confesiunea lor politică.

Ne trăim într'adevăr epoca cea mai critică de când ne știm și nici istoria noastră nu ne-a păstrat amintirea unor vremuri mai negre ca acestea.

Unde va duce aceasta, nu știm, simțim însă cu toții că sunt istorice momentele acestea pentru noi și de aceea trebuie să ne ridicăm la înălțimea lor, să fim vrednici de ele. Luptători români, sus inimele! Să fim pregătiți că urgia va tot crește, tot așa însă trebuie să crească și resemnarea noastră, virtutea și eroismul nostru. Iată că acum nu numai redactorii ci și reprezentanții legali ai poporului român au ajuns la pragul temniții. Un Nicolae Oncu, figura cea mai venerată între români, în vârstă de 65 ani, un Vasile Goldiș, Ioan Suciș, St. C. Pop oameni cu poziții distinse în mijlocul poporului român sunt îndrumați și ei spre drumul Calvarului luptei noastre naționale. Nimeni deci să nu murmure, pe care îl ajunge urgia, să nu lamenteze și să nu descurageze.

Pe de altă parte acum să ne fie deviza unul pentru toți și toți pentru unul. Să punem umăr la umăr și să nu-l lăsăm în nenorocire pe cel lovit. Am adunat multe fonduri, nu ne-am gândit însă la unul de

nevoia cea mai urgentă de *un fond din care să ne ajutăm martirii, de un fond de rezistență națională.* Rămân o mulțime de familii nenorocite, lipsite de orice sprijin și razim, iar în temniți foarte mulți părăsiți și uitați, fără nici o resursă. Nu-i de unde să-i ajutăm. Redacțiile nu pot susține pe cei ce sunt în foc, cu atât mai puțin poate grijă de cei căzuți, de cei răniți. O *Cruce roșie națională* trebuie să se improvizeze cu grabire, care să-și ia asupra-și îngrijirea celor sucombați în luptă. Este o datorie a celor mulți să dea denarul lor pentru cei aleși, căci cei loviți sunt desigur fii aleși ai neamului nostru, cei ce stau în rândurile întâi ale focului.

Iată de ce lucrarea din Arad trebuie continuată și organizarea desăvârșită. Extradarea deputaților aradani nu trebuie să altereze de loc această lucrare. Noi mergem înainte, pentru că stăm pe cele mai legale baze. Nici un partid politic în lume nu și va condiționa existența sa de recunoașterea ori nerecunoașterea guvernului. Intenția guvernului unguresc e evidentă. Oprindu-se funcționarea partidului crede că ne va putea mâna din nou în pasivitate. I-a venit doar așa de bine la socoteală pasivitatea noastră de pie memorie.

Precum suntem informați, biroul din Arad a expediat toate tipăriturile și toate instrucțiunile bărbaților de încredere din toate cercurile. Aceștia să procedeze deci fără amânare la executarea organizării. Nu e nevoie să se facă aceasta cu mare alai, se pot găsi prilejuri și cel ce dorește să se înre-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Târgurile cele mari din Lipsca.

Note de Horia Petra-Petrescu.

Târgurile cele mari ale orașului Lipsca erau vestite în vechime. Amintirea lor trăiește nu numai în istoria culturală a Germaniei, ci și la popoarele celelalte europene.

Dacă Lipsca de azi e unul din orașele cele mai comerciale din Germania modernă — ținând concurență chiar și cu orașul maritim Hamburg — cu cât mai mult trebuie să fi fost prin secolul al 15 și 16, când comerțul era în fașă.

Târgurile datează de prin sec. 12 (1183). De atunci începând s'au dezvoltat treptat, îndeosebi în secolului al 16, când ajung la renumele lor, ținând plecă cu toate orașele comerciale cunoscute pe atunci. Blănăriile ce se vindeau în Lipsca, importate din Rusia, erau cele mai căutate. Tutunurile, sticlăriile, porcelanurile, fierăriile, piețării, obiectele de lux, len năriile, jucăriile de copii, toate au avut aici debușuri enorme și au până în ziua de azi, căci și astăzi procente mari din populație trăiesc din negoțul acestia.

Dar mai cu seamă în privința cărților a fost și este însemnată Lipsca. Am putea zice, că e metropola cărților. Ca să ne facem o idee despre puterea acestui oraș în domeniul acesta, n'avem decât să ne plimbăm pe străzile lui și să privim la zecile și sutele de stabilimente de artă tipografică. Câteva date ne vor da o idee palidă despre cele spuse: Lipsca are în timpul de față cam 750 de librării (de cărți, reproducții

de artă și note muzicale), apoi 150 de tipografii, 136 litografii și 100 de institute de xilografie.

O putere atât de însemnată adunată într'un singur oraș, care crește gigantic dacă ne gândim că noi nu avem nici chiar a suta parte din ce este aici, cu toate că suntem un neam de atâtea milioane.

Târgurile din Lipsca au fost cercetate și de negustorii români, pe când erau călătoriile cu chervane, de trebuia să-ți faci testament când plecai pentru o călătorie atât de îndelungată. Nu alergau ei — nu-i vorba — ca să se înfrupte din volumele ce eșau de supt teascul cutărui meșter tipograf, ci-l ademeneau lucrurile de praț, cari se vindeau în mijlocul piețelor cu case medievale, bătute de vreme și de războaie. Aici, unde era în realitate în amestec de limbi ca la turnul Babilonului, își dădeau întâlnire și ai noștri, pe lângă toate primejdiiile călătoriei.

Dela un timp nu se mai mulțumeau românii cu slujbele preotului grec, la care alergau de îndată ce s'ajungeau în Lipsca. Capela grecească nu-i mulțumea. Fiind o colonie destul de frumoasă și mai cu seamă — bogată, colonia română a chemat pe arhimandritul Ghenadie Teșosu la Lipsca și începând cu anul 1852 slujbele religioase răsuna de irmoasele și de cheruvicii românești.

Dupăce s'au îmburătățit însă mijloacele de comunicație, dupăce nu mai era primejdia de răpunere a capului o călătorie la Lipsca, și nici nu mai erau atât de înapolate celelalte orașe mai apropiate, numărul neguțătorilor români a început să scadă simțitor, până ce într'o bună dimineață au înțeles oamenii că nu mai are rost

slujba dumnezeiască în românește, în marea de strălăni, nefiind ascultători de ajuns. Odoarele prețioase au fost duse la București și împărțite bisericilor de acolo, iar fondul de 21,000 de lei a fost întrebuințat în București pentru crearea societății de neguțători »Providența«, care există și acum și care și-a serbat jubileul de 25 de ani de curând.

Nu cred să fi fost la târgurile anuale de acum zece neguțători români, deși Lipsca se bucură și acum de renume bun ca centru pentru piața de tutun și de piel.

Târgurile se țin de două ori pe an; unul începe cu ultima Duminică a lunii August (Michaelismesse) și ține 22 de zile, iar al doilea, târgul de Paști, începe în Duminică primă după Paști și ține 4 săptămâni. Afară de acestea mai este un târg avantgardă: »en gros«, din 3—16 Ianuarie, târgul de anul nou, care și are urmarea în târgul de Paști.

Își poate închipui ori cine importanța acestor târguri, dacă volu spune că vin din toate părțile lumii, (din Anglia, Franța și Statele-Unite mai cu seamă), cam la 18,000 de cumpărători și vânzători.

Târgurile se țin până mai ani trecuți în mijlocul orașului, în cartierul numit Altstadt. Cu săptămâni înainte se angajau toate odăile disponibile în Lipsca. Străzile erau pline de barace de lemn, ridicate pentru săptămânile târgului și mii de oameni, cu și fără de gânduri de cumpărare, mișunau ca într'un cazan fermecat dând orașului un colorit cosmopolit.

De 2 ani de zile s'a schimbat tabloul orașului. Târgurile nu se mai țin în mijlocul zidurilor

gimenteze în partid și să aducă sacrificii, poate el însuși căuta pe cel în drept și a-și împlini datoria sa față de partid. În toate cercurile oamenii să alerge deci la bărbatul designat și să-și ducă obolul cât mai în grabă. Căci nevoile sunt iminente.

Deputații croați contra banului. În ședința de ieri a camerei delegații dietei croate au fost prezenți în număr respectabil, în frunte cu președintele coaliției croato-sârbești Bogdan Medaković. Pe culoare *Supilo* s'a rostit în termeni foarte asprii despre politica lui Rauch. A zis între altele, că singur banul a pricinuit toată incurcala din Croația și că *e un om care suferă de delirium tremens, și aproape în afară de de orice răspundere morală*. Ei, deputații, nu vor înceta să lupte până le va succeda să curețe atmosfera Croației de uneltirile banului.

Deputații croați vor lua cu toții parte la discuția bugetară, în șirul căreia își vor desfășura toate gravaminele. Croații detestază împrejurarea că guvernul maghiar își primește informațiunile dela Josipovich, care nu cunoaște străile din Croația și nici nu-și ia osteneala să le studieze.

Înțelepciune politică.

Răspuns la articolul »Consecința demagogului«, »Tribuna« nr. 86/1908.

Di Aurel C. Popovici, celînd perfidul ziarului unguresc »Budapesti Hirlap« Nr. 92/1908, bate în palme de bucurie că-l mână apă pe moară, că-l ajută să iasă triumfător din încierarea ce vrea s'o însceneze, cu orice preț, în fața publicului românesc, îndemnat, se pare, de ambiția deșartă de a se lăuda cu învățăturile sale politice.

În realitate dsa se încurcă tot mai mult și dovedește că e înzestrat cu foarte puțin simț al realității, că-l lipsește ceea ce numește *înțelepciune politică*.

Dacă dl Popovici ar fi fost înzestrat cu această calitate, indispensabilă oricărui om care vrea să dea îndrumări politice, atunci când a scris

lul, ci au fost exilate la periferie, în apropierea »Rosen-thal«-ului. Trebuie să vezi fețele desperate ale prăvălișilor din inima orașului, când îți povestesc despre pacostea asta, ca să poți pricepe cât rău le-a adus negoșul lor sărăcăcios această inovație. Firește. Nimeni nu se mai duce la târg ca mai apoi să cumpere flecușoarele lor, în oraș.

Obişnuința e mare lucru. Nici un locuitor băștinăș al orașului de până acum nu-și va aduce aminte de orașul său altfel, decât gândindu-se a baracele pline de lume, la veselia generală de prin localurile de bere și la stradele orașului său potopite de praf și de gălăgie.

Acum o tăcere de mormânt față de ce a fost mai înainte. Au dispărut căsuțele de lemn, acoperite cu pânză, refugându-se altundeva, departe. Și bătrânii din Lipsca le vine greu și nu se pot împăca cu oglinda cea nouă a orașului lor.

O singură excepție face târgul »en gros« din Ianuarie. Lipsesc baracele, dar în locul lor e mulțimea nenumărată a negustorilor, care înundă stradele principale, de nu poți să te miști liniștit doi pași. Reclama modernă, cu litere mari, cu culori strigătoare, cu oameni-placarde, te oprește în fiecare loc. Un șipet și un sgomot asurzitor. Dacă ești străin și ai dat în Lipsca pe timpul târgului acestuia te simți fericit dacă capeți o cameră ori cât de mică cu un preț de cinci ori mai mare ca de obicei și dacă ai ajuns să mănânci o bucăciță de carne, stând în picioare.

Târgul de acum nu e atât de neplăcut. S'a preschimbat în locul de petrecere al cetățenilor din Lipsca, cum eră și mai înainte, dar în măsură mai mică.

demagogia dsale criminală într'o revistă cum e »Convorbiri Literare«, s'ar fi gândit și la valorile ce le va stârni o asemenea platră, aruncată de un bărbat politic ca dsa, în apele vieții noastre publice.

Di Popovici însă nu și-a dat seama de complicațiile și de urmările rele ale unor gesturi de despot politic, ca cele de pe paginile bătrânei reviste junimiste, dovadă că astăzi se cam sperie de vârtejurile ce s'au pornit în jurul articolului dsale chiar și în presa ungară. Și nu i vine de loc la socoteală să suporte consecințele nefavorabile reputației dsale politice, cu toate că se mândrește a avea această virtute a oamenilor de »convingeri«.

Ar vrea să mă facă tot pe mine responsabil atât pentru logica mișcării dsale cât și pentru felul dsale fals și nedemn de a interpreta lucrurile.

Ca să vadă cetitorii din ce arsenal își scoate numita gazetă ungurească armele, ca să lovească în politica noastră națională citez următorul pasgiu :

»La ce constatări dureroase au ajuns naționalității români, în cursul discuției (asupra articolului »Două Culturi«) relese din articolul vestitului erou al procesului *replacet* de odinioară, al acestui zelos apostol al ideii de stat *Grossösterreich*, Aurel C. Popovici, intitulat *Demagogie criminală*, în care constată că în cercurile tinerimii culte române din Ungaria și România a ajuns la modă socialismul științific, care vestește că vremea idealurilor naționaliste a trecut, că așa numitele idei naționale și lozince patriotice nu sunt altceva, decât pretexte și titluri de drept pentru despozierea maselor«.

Pe urmă citează discursul socialist — cam slab, nu-i vorba, — al dlui Aurel C. Popovici, publicat în serioasa revistă »Convorbiri Literare«.

Dacă nu venea *înțelepciunea politică* a dlui Popovici să tălmăcescă, cu reacdință și cu declamații false, câteva pasaje din articolul meu »Două Culturi«, nu l-ar fi trecut nimănu prin minte că în Ardeal sunt socialiști și anarhiști, după cum nu știa nici autorul articolului »Două Culturi« de primejdia unei asemenea propagande.

Dacă dl Popovici a inventat o asemenea *primejdie națională* să binevoiască a suporta singur paternitatea înțelepciunii dsale, fiindcă eu n'am nici în clin nici în mănecă cu ea.

Nici nu-mi pot da seama ce l'a îndemnat pe dl Popovici să întreprindă campania dsale din articolul »Demagogie criminală«.

Se pare însă că dsa avea nevoie de un socialist-anarhist, ca să-și poată desfășura retoricele păreri — cunoscute de altfel de toți oamenii culti — împotriva demagogilor socialiste și anar-

Dumnecl'e și sărbătorile e pelerinajul general al muncitorilor la târgul dela »Frankfurter Tor«. Înainte de toate o prăvălie îngrozitoare. Trebuie să-ți fie batista la gură mereu.

Dacă încerci să dai o raită prin șirurile de »comedii«, trecând în grabă pe lângă baracele unde se vând pantofi, haine și tot felul de obiecte pentru clasa de jos, te crezi într'un colțșor mai vulgar al »Prater«-ului din Viena.

Am fost de două ori la »Messplatz«.

E interesant să constăți, să judeci gradul de inteligență, să faci comparații, cu ce ai văzut și cu ce vezi.

Berării berechet ! Dela cele mai mici, unde-ți plătești halba și beai în picioare la o masă periculoasă, până la restaurantele de bere unde cântă muzicele și chive lumea. Dar o să ne întorcem să luăm și noi o bere încurând.

Nelipsitele »caroussele« e, cu toate variantele lor ; biciclete, trăsuri, vapoare și — automobile, în robirea lor amețitoare și cu glasul răsuflat al aristocraților și al pianelor electrice. Interminabilele teatre-chinematografice, cu placardele lor gigantice și cu programele de un kilometru. »Cel mai lung șarpe din lume«, »cabinetul de oglinzi«, »minunea minunilor : »omul cu pumnul de fier«, »cel mai gras om de pe lume«, teatre de marionete, hipodroame, panorame, diorame cu ultimele evenimente senzaționale : omorrea fetei din partea studentului buigar Miankoff și prinderea Minnei Döll. Circuri, lupte de atleți, trageri la țintă și »toboganul« înfrățit cu »trottoir-ul roulant«. Lumea stă lipită de tobogan, rîde și țipă, aplaudă și gesticulează. Trottoirul roulant e un covor de piele, care se mișcă în poziție pie-

histe din lumea întreagă. O ambiție cam ciudată și pretențioasă ! Dar ce să-i faci ? Destul că a luat daltă neadevărului în mână și a cloplit din mine un fel de bălaur anarhisto-socialist, care vrea să înghită, să stărpească neamul românesc de pe suprafața pământului.

Ca un erou al lui Cervantes, cu Sancho Scurtu, voinicosul codaș dela »Sămănătorul«, după el, s'a năpustit asupra dușmanului închipuit, să-l sfarme capul cu buzduganul primitiv al violențelor și al insultelor.

În avântul luptei dl Popovici a uitat că ar fi dator față de reputația dsale, dacă nu față de cauza ce o apără să se gândească la urmările violențelor în discuție.

Astăzi nu-i convine că gazetele ungurești îl întrebunțează articolul din »Convorbiri Literare« împotriva deputaților români și ar vrea să scape de orice răspundere pentru neiertata și condamnabila greșală a »demagogiei dsale criminale«, — mâne-poimâne va avea alte surprinderi, căci violențelor probabil se va răspunde tot cu violențe, iar la urmă se va trezi că sfârșitul înțelepciunii dsale politice îi va despoia de laurii reputației ce și-a creat-o cu atâta stăruință. Și din Hercule al politicii românești va ajunge un teoretician sentimental, care va fi ascultat numai de neamul Scurților și al declamatorilor politici, cari nu cunosc realitatea.

În articolul publicat în »Tribuna«, dl Popovici mai are alte câteva afirmațiuni, cari lămuresc puterea dsale de judecată. Citează următoarea propoziție din articolul meu *Perfidii*, apărut în »Tribuna« :

»Cel dela cârma țării, cari își simt zilele numărâte, cari văd că prăbușirea întregului sistem clădit din minciuni și din nedreptăți, nu se mai poate amâna, încearcă pe lângă luptele de rasă, să provoace și desbinarea lăuntrică dintre popoarele țării«.

Și pe urmă adaugă : »El încearcă de mult. Știm noi cu toții și fără de această »nouă« constatare«.

Să mă lerte dl Popovici, dar felul dsale de a face politică de pe malurile Dâmboviței, nu prea dovedește că știe ce putere au valorile morale și consequente în viața popoarelor. Întreaga situație, în care ne găsim astăzi, nu dovedește de loc că *am știut de mult* în ce vârtej de pericole vom ajunge, — altfel nu ne-am frământa neputincioși în fața loviturilor de moarte, pe cari încearcă să ni-le dea guvernele dela stăpânire.

Di Popovici m'acuză că pun »întregul popor foc la spinare«. Va să zică eu și alți oameni ca mine sunt cei cari pânjolesc templul viitorului

zișe și pe care trebuie să te urci, mai bine zis să te fii nemișcat, păstrându-ți echilibrul, ca să ajungi sus și să te repezi cu o putere vertiginoasă în jos, pe un scoc de vergele. Și dacă n'ai norocul să te poți ține bine — cum se întâmplă des la sexul frumos — te prinzi de grilaj, țipl, dai din picioare, ba cazi de multe ori primind poziții nu tocmai grațioase. Și lumea râde în momentul acesta și aplaudă plină de frenezle.

Mă uit la oamenii aceștia, cari rîd. Nu-și desmint înrudirea cu publicul, care aplaudă grosolanțiile din evul mediu, când se jucau piezele teatrale prin piețele publice. În răsul lor e ceva rudimentar, brutal, dupăcum le este și mersul ; cinstit, dar lipsit de orice eleganță înăscută.

Aici sunt băieții de prăvălie cu iubitele lor, în haine imposibile, aici o familie de muncitor, cu »cătăi cu purcel«, mama duce leagănul și-și împacă copilul care plânge, aici o călă, care se fotografiază à la minute.

Într'un restaurant unde intru, la »Adalbert Heinrich« cu capela sa, lume nespuse de multă. La intrare primești pentru 10 fenici o cârtică cu texte de cupiete — un fel de »noul micul dor«. — Muzica cântă în mijlocul restaurantului, un număr gigantic se învârtesc de asupra capetelor capelei — e numărul cântecului — deschidem la pagina respectivă și cântăm cu toții, mai cu seama refrainele.

»Lieschen, Lieschen, Lieschen, Lieschen
Aber nur ein kleines bischen,
Auf der Rutschbahn hin und her,
Ja, das ist doch gar nicht schwer,
Lieschen, Lieschen, Lieschen...«

nostru național!? O, e de admirat această putere a dlui Popovici de a judeca realitatea! Cine îl învidiază pentru această nouă dovadă a înțelepciunii politice?

Di Popovici vrea să mă fălmă numindu-mă om fără »convincer!». Să-mi dea voie dl Popovici să-l mărturisesc că aș fi cel mai mare om să mă pot mândri cu această însușire filozofică. A fi om fără convincer!, după ce al cutrierat toate cărările gândului omenesc, e cea mai distinsă calitate a oamenilor cugetători. Cât nu l-a trebuit lui Descartes până și-a amușit toate convingerile, ca să poată ajunge la o judecată obiectivă a cunoștinței omenestii.

Din nefericire, pentru mine, Dumnezeu nu m'a înzestrat cu această calitate a oamenilor aleși, ci mi-a sădit în suflet sentimentul iubirii de neam și de oameni, cari îmi călăuzesc mintea, îmi impun convincer!, nu scoase din cărți, ca ale dlui Popovici, ci din înțiușia realității și din îndemnul talnic al inimii de a lupta pentru un scop național în viață. Poate că e un păcat acesta, din punct de vedere al științei reci, obiective, raționale, care judecă realitatea pentru realitate.

Dar vina aceasta e mai ușor de lertat, din toate punctele de vedere, decât păcatul acelor politicieni teoretici a căror scop al vieții se pare a se reduce la străduința de a-și făuri din discuțiile pornite în jurul intereselor obștești un pledestal pentru o situație morală sau materială, la ambiția vulgară de a secera aplauzele publicului doritor de spectacole, ca să-ți netezești cariera politică în preajma evenimentelor hotărâtoare pentru neamul românesc.

Mai curând aceasta pare a fi deosebirea între mine și dl Popovici. Cea stabilită de dsa la nici un caz nu, fiindcă și eu susțin absolut tot ce am scris în articolul »Două culturi«, dar așa după cum eu l'am înțeles, nu cum vrea dl Popovici să-mi arete că l'am înțeles.

Pentru înțelepciunea politică a dlui Popovici, ori cât îmi iubesc deaproapele nu sunt dispus să am nici o răspundere.

Oct. C. Tăslăuanu.

P. S. Văd că în *Lupta* se anunță o serie de articole ale dlui Popovici, sub titlul »Idei anarhice«. Va să zică urmează lupta cu morile de vânt. Aștept foarte liniștit și această nouă aventură, căreia îi voi răspunde. Atunci probabil voi face și psihologia omului, explicând felul dsale de a discuta. Dacă nu voi avea altă treabă mă voi încerca să arăt și valoarea *Grosssterrelch*-ului dsale, în mână cu *Emlnescu*, Renner, Springer, Otto Bauer și alții, fiindcă pe aceasta își întemeiază reputația politică. O. C. T.

sau, »Pfeif Lied«-ul din »Vântul de primăvară« »Komm' doch, Komm' doch her zu mir »Komm, mein Schatz und tanz mit mir!« Părechi-părechi își rid cu ochii, ridică pășurile de bere Riebeck și închină cântând. Unele se apucă de subțiori. Îmi par niște figuri vii din picturile lui Jan Steen sau Adriaen de Ostade.

Intr'alt restaurant, la *Zelsner*, ne aflăm în Alpi. Tirolezi și tiroleze servesc la masă. Pe podiu o capelă de tirolezi în costumele lor pitorești. Aici lume mai bună. Cântece cu țifera, »jodler«-e frumoase, jocuri naționale »Schuhplattler« și — Cake-walk. La 11 seara artificii — o ploaie de »chintei« dintr'un vapor iluminat, care atârna deasupra capetelor noastre.

Ies pe afară. Lumea se bate cu confetti și serpentine. Dar prea bădăran, prea din topor. Nu e nici un șic — nici o vorbă de spirit. Sunt sigur că în Franța ar fi altfel. Chiar și în sudul Germaniei.

Intr'un local am dat de o muzică ungurească. Cel puțin așa spuneau costumele și afișul. Când am început să vorbesc cu femeia, care vindea fotografiile trupel am recunoscut îndată că sunt săbi din Ungaria — cari umbliă sub masca ungurească.

Tcate lucrurile astea te obosesc, dacă le-ai văzut câteva »furfuri« de ceas. Alergi din mijlocul harababurei — liniștea străzii îți pare d-zelască și respiri aer curat și te cutremuri de umbletul liniștit al unei luntrițe pe țarmurul »Pfeissel« — și binecuvintezi clipa în care ai ieșit din încercătură.

Lipsca, Maiu 1908.

Dela sinodul eparhial aradan.

Ședința VI.

— Joi la 11 ore a. m. —

Președinte P. S. Sa Episcopul.

Se verifică protocolul ședinței de ieri.

A. Horvath propune să se facă blanchete uniforme pentru conscrierea populațiunii.

Se dă consistorului.

Dr. G. Cosma face propunerea să se institue o catedră de drept la institutul nostru teologic. Își motivează pe larg această propunere.

Se dă la consistor.

Se aduce la cunoștința Sinodului trecerea în penziune a d-lui N. Zigre, secretar al consistorului din Oradea-mare.

Se urmează apoi cu referada comisiei bisericești.

Ședința VII.

— Joi după amiază. —

Trecând peste agendele prealabile, P. S. Sa Episcopul face următoarea

Declarație.

Venerabile Sinod eparhial!

»Mai nainte de a răspunde în meritul interpelărilor ce mi-s'au adresat în ședința a doua dela 21 Aprilie (4 Maiu) a. c. trebuie să fac următoarea declarație:

»Ca președinte al consistorului și al Ven. Sinod primesc și mă țin obligat a lua răspunderea pentru toate acele concluse, decise ori sentențe, cari se decid cu votul meu, iar pentru conclusele, decisele ori sentențele în cari eu, ca președinte enunț rezultatul pertractărilor pe baza votului majorității membrilor din consistor ori din Sinod, nu iau și nu pot lua altă răspundere decât de a stăruii la executarea lor întocmai în cadrul posibilității și a mijloacelor de cari dispune organismul în fruntea căruia stau«.

Răspuns la interpelări.

Prea Sfinția Sa Episcopul dă apoi următoarele răspunsuri la interpelările ce i-au adresat dnii dr. G. Popa și Sever Bocu.

In afacerea protop. Măneguț.

»Consistorul din Arad a fost delegat din partea Excelenței Sale d-lui Mitropolit al nostru să aducă sentință ca for de prima instanță.

»Consistorul a satisfăcut autorizării primite și sentința adusă a trimis-o inculpatului, cu recipisă, ca astfel să aibă act despre faptea înmanuare și, după aceea, a așteptat termenul de remediu prevăzut în regulament.

»Inculpatul însă, în loc de apelată, a trimis la adresa consistorului un pamflet a cărui copie autentică atât dl interpelante, cât și ori și care dintre d-nii deputați o pot afla în rotulul actelor.

»Consistorul de aici a remis, apoi, toate actele primite consistorului arhidiecezan, împreună cu sentința subscrisă de președinte, notar și de toți asesorii, cari au luat parte la aducerea acelei sentențe.

»Despre cele petrecute de atunci, nu mai am nici cunoștință; deci până nu se va dovedi, că forul judecătoresc adecă: Consistorul a călcat faptele vre-o dispozițiune clară a regulamentului așa cred, că și în-sași presupunerea că Consistorul ar fi pur-

ces nelegal involvă în sine criteriul desavuării Consistorului și, prin aceea, știrbirea autorității bisericei, un lucru acesta despre care trebuie să presupun că nu a fost și nu este scopul d-lui interpelante«.

In afacerea înv. Barzu

dă de asemeni răspuns, arătând cum s'a procedat în acest proces disciplinar, care a mers până la minister.

In cazul dela Lipova.

»Afacerea este în curgere și se va termina în cel mai scurt timp posibil.

»Normele, concluzele și regulamentele măritului congres, le țin de obligătoare nu numai pentru mine, ci pentru toți fii bisericei din metropola noastră.

Este adevărat, că între agendele de competență a conzistorului plenar aparține și numirea de administrator protop., dar adevărat este și aceea, că de după concluzul congresual Nr. 74/1897, proviziunea interimală o face Prezidiul și în cazul dela Lipova, prezidiul a făcut proviziunea.

»Că aceasta nu s'a adus la cunoștința plenului se explică prin faptul, că protopopiatul nu este vacant, ci protopopul este suspins numai provizor.

»Când protopopiatul va deveni vacant, dreptul de numire a administratorului este rezervat conzistorului plenar, în care sunt bărbați independenți și din cler și din mirenii, cărora li-a stat și le stă în voie să reclame drepturile conzistorului plenar și să ceară clarificarea situației.

In afacerea învățătorului D. Popovici.

»Nu am nici o cunoștință oficioasă, că organele politice ar fi scos din școală pe numitul învățător.

»Afacerea lui disciplinară este în curgere și la 21 Aprilie (4 Maiu) s'a recercat judecătoria regească din Radna, ca să asculte niște martori, cari nu s'au prezentat la ascultare înaintea comisariului conzistorial.

»In ziua de ieri s'a prezentat la mine o deputație din Cuvin, cărei i-am comunicat starea lucrului, spunându-i că Conzistorul precum în trecut, așa și acum, va face tot posibilul în cadrul legii.

Dr. G. Popa nu ia la cunoștință răspunsul în chestia Măneguț. Pe celelalte da.

Sever Bocu nu ia la cunoștință răspunsul în chestia înv. D. Popovici.

Situația financiară a diecezei.

P. S. Sa Episcopul citește apoi următoarele:

Venerabil Sinod!

Fără a face vreun comentariu, îmi iau voia a atrage binevoitoarea atențiune a Ven. Sinod asupra următoarei împrejurări:

1. De după Regulamentul sinodal pentru administrarea fondurilor diecezane pentru trebuințele instrucțiunii și ale administrațiunii centrale din fondul bisericesc clerical și din fondul școlar și auctă se pot lua $\frac{3}{5}$ adică 60%₀, iar $\frac{2}{5}$ adică 40%₀ trebuie capitalizate an de an.

2. Prin conclusul nr. 70/907 s'a constatat, că nu numai câte 60%₀, ci întreg venitul anual al acestor fonduri este angajat și astfel fondurile nu numai că nu pot crește, ci au început să scadă, astfel că

3. Din socoțile anului 1907 este evident că fondul bisericesc a scăzut în capital cu 12.411 cor.

4. Bugetul consistorului din Arad pe 1908 se încheie cu un deficit de 11.000 coroane și peste aceasta s'a mai recunoscut necesitatea instituirii a câte unui referent ajutător la senatul școlar și la cel episcopesc dela consistorul din Arad a căror retribuțiune anuală se urcă la cel puțin 6000 cor. pe an.

5. În vara anului curent se vor deplini catedrele dela institutul pedagogic-teologic provăzute provizor, în consecință și în ordine legală trebuie să asigurăm quinzenalele pentru toți aceia cari vor deveni definitivai.

Aceste constatări rog ven. Sinod să le ia la protocol.

Ordinea de zi.

Se intră apoi în ordinea de zi; referențul comisiei petiționare *dr. C. Ardelean* raportează asupra mai multor chestiuni. La discuțiune iau parte mai mulți deputați și anume: N. Zigre, dr. N. Oprean, R. Ciorogariu, V. Mangra, Andrei Horvat, dr. A. Lazar, P. Miulescu și Iosif Traian.

Jubileul Majestății Sale Impăratului.

Viena, orașul Habsburgilor, sărbătorește azi cu o deosebită pompă și strălucire jubileul de 60 ani dela încoronarea Majestății Sale de Impărat al Austriei.

Venit au din toate părțile imperiului supuși, ca să depună omagiile lor la picioarele bătrânului domnitor. Venit au o mulțime de domnitori străini: principii federațiunii germane în frunte cu puternicul Impărat al Germaniei, ca să salute și ei pe sărbătoritul nostru domnitor.

Impăratul Germaniei care a sosit ieri în gara Penzig din Viena a fost întâmpinat de toți membrii casei domnitoare, cari se aflau în Viena. Arhiducii s'au prezentat în uniforme armatei germane. Impăratul Francisc Iosif era în uniformă de general prusian, iar Impăratul Wilhelm în uniformă de general austriac, având pe piept marea cruce a ordului sfânt Stefan. Impăratul Germaniei s'a dus la arhiduci salutându-l pe fiecare cordial. Arhiducesa Maria Anunciata, ca prima damă a curții, s'a apropiat de Impărăteasa Victoria Augusta și s'a închinat adânc înaintea ei. Impărăteasa l'a întins mâna și a sărutat-o de douăori. Apoi domnitorul s'a dus la soția ambasadorului german Tscherski și i-a sărutat mâna. Pe urmă amândoi domnitorii dimpreună cu arhiducii au pornit spre Schönbrunn.

Impăratul Germaniei în fruntea principilor federațiunii germane l'a salutată la Schönbrunn pe Majestătea Sa cu următoarea vorbire:

— Majestate! Din mila lui Dumnezeu și voința providenței ne aflăm azi în jurul persoanei Majestății Voastre cesaro-regească-apostolică. În decursul a 60 de ani, în decursul a două generații v'ați consacrat viața muncind cu mare sărguință și cu cel mai nobil simț de datorie pentru binele și fericirea popoarelor... În jurul Majestății Voastre vedeți trei generații de principii germani și nici unul nu-l între ei, care să nu vă fi luat de model pe Majestătea Voastră înainte de ași început exercitarea înaltei Sale chemări. Prin munca de 60 ani a Majestății Voastre ne dați o frumoasă pildă, care va însufleți pe copii și nepoții acelor mai tineri prinți dintre noi.

Am alergat așadar, ca credincioși prieteni și aliați ai Majestății Voastre dimpreună cu soția mea împărătească și regină, ca să dăm dovadă

de intima prietenie și sentimentele calde de allipire, către Majestătea Voastră. Cu toată căldura inimii ne exprimăm adâncă venerațiune față de Majestătea Voastră, nobil domnitor, credincios aliat și străjer puternic al păcii.

Impăratul Francisc Iosif asemenea a răspuns călduros zicând între altele:

»Puterea Aus'ro-Ungariei încă se bazează pe ideea monarhică, care a dus la înflorire și marele imperiu german de azi. Din credința și dragostea popoarelor mele s'a nutrit totdeauna puterea mea de muncă.«

»Rog pe atotputernicul Dumnezeu, ca pe Majestătea Voastră, dimpreună cu toți principii federațiunii germane, ca și pe Majestățile Lor Impărăteasa și regii de Saxonia, Bavaria și Württemberg o să vă albă în paza lui prea sfântă.

La amiază moștenitorul de tron Francisc Ferdinand s'a dus la palatul Belvedere după soția sa ca amândoi împreună să viziteze părechea Imperială germană.

Din România.

Dela curte. Este vorba ca MM. LL. Regele și Regina să facă în luna Mai o excursie pe Dunăre.

Nu s'a hotărât încă nimic definitiv și excursiunea nu se va face decât dacă timpul va fi favorabil.

Direcțiunea generală a căilor de comunicație pe apă a luat totuși dispozițiile necesare în vedere a acestei excursiuni.

Di Anghel Saligny, directorul general al acestei administrații, a fost primit în audiență de M. S. Regele, spre a primi instrucțiuni.

Alegerea dela Vaslui. Duminecă s'a făcut alegerea pentru un loc de senator rămas vacant în urma numirii dlui maior Văleanu în postul de inspector regional.

Iată rezultatul:

Înscriși: 160.

Votanți: 104.

Anulate: 2.

D. Donici, conservator-democrat 53 voturi.

D. Călinescu, liberal, 31 voturi.

D. A. Peride, carpist, 18 voturi.

D. D. Donici, candidatul partidului conservator democrat a fost proclamat ales.

Mulțumiri. Iată telegrama expediată din Burdujeni dlui primar de Iași N. Gane, în ziua de 19 Aprilie a. c., de către fruntașii Bucovinei ce au vizitat Iașul:

În momentul părăsirii pământului scump al liberei Români, vă transmitem salutul nostru de adio și mulțumim cetățenilor ospitalieri al vechii capitale Iași, pentru frățiasca îmbrățișare în mijlocul lor.

Dr. Băndu, Dr. Bocancea, Tofan, Zaharovski, Morariu, Gherman, Lăzu, Greciuc și Popșor.

Institutul bosn.-herțeg. pentru cercetarea Balcanului.

După o lucrare pregătitoare de mai mulți ani a dlui *dr. Carl Patsch*, custodele muzeului țării în Serajevo, ministerul comun de finanțe c. și r. din Viena a fondat în Ianuarie 1908 în Serajevo »*Institutul Bosna-Herțegovina pentru cercetarea Balcanului*« (Bosn. Herzeg. Institut für Balkanforschung). Scopul acestui institut e cercetarea științifică — exclusiv politică — a țărilor și popoarelor din Peninsula Balcanică, fără mărjine pentru vr'o disciplină. Directorul acestui institut științific e dl dr. Carl Patsch, iar colaboratorii lui sunt scriitori de seamă

din Peninsula Balcanică, Austro-Ungaria, Germania și Italia.

Institutul acesta are o bibliotecă care s'a îmbogățit mai cu seamă prin darul frumos primit dela »Academia Română« de științe din București în Aprilie 1908. »Academia Română« s'a arătat față de acest institut până acum ca cea mai înaltă protecătoare. Prin cărțile dăruite de »Academia Română« a crescut totodată în această bibliotecă literatura românească așa, încât se va putea crea o secțiune românească separată. Atragem deci atențiunea scriitorilor noștri, cari locuiesc sau au locuit în țările din Peninsula Balcanică, să publice lucrările lor în limba germană în ediția institutului amintit, iar membrilor Coloniei Române recomandăm să viziteze această bibliotecă și să cetească opurile, pe cari până acum nu le-am putut avea.

»Academia Română« a arătat prin darul său maritim, interesul ce îl poartă acest for înalt românesc pentru știință, și a dat prilej învățaților și cărturarilor străini, cari vor cerceta biblioteca amintită, să ne cunoască mai bine decât până acum, și să ne aprecieze așa, dupăcum merităm să fim socotiți în concertul popoarelor culte.

Deci laudă se cuvine bărbaților, cari stau în fruntea »Academiei Române, că au făcut darul amintit. *Teodor Fillipescu.*

Din Sibiu.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

Sinodul Arhidiecezei mitropolitane, ținut în zilele acestea, a prilejuit sibiienilor frumoase sărbători și înălțătoare clipe artistice.

În serile de Sâmbătă și Duminecă (2 și 3 Maiu) d-na și di Zaharie Bărsan au dat în »Casa Națională« frumoase și reușite reprezentanții teatrale, iar »Reunirea femeilor române« a aranjat o expoziție alcătuită din obiectele lucrate în »Școala de Industrie« din Sibiu, cu conducerea și supravegherea cărela, comitetul reuniunii a însărcinat pe însăși prezidenta d-na Maria Cosma.

Cunoaștem cu toți talentul simpatic și, de noți, iubitel părechi Z. Bărsan așa încât nu avem nimic nou de spus. Prin jocul lor frumos și artistic și piesele bine alese, au cules, ca întotdeauna, succese și aplauze binemeritate și recunoștința publicului pentru clipele rare, dar înălțătoare, ce l procură, dându-i posibilitate să se desfășeze din când în când și la spectacole românești.

Ceeace nu e însă de toată lumea știut și cunoscut, e că școala de Industrie din Sibiu este o adevărată comoară pentru neamul românesc.

Școala, precum află, e numai la începutul ei și cu toate acestea expoziția, ce am avut norocul să cercetăm, arată progrese uimitoare: covoare de toate mărimile — țesătură gobellu și smirna, perinife, perdele ștergare, fețe de masă, șervele, scoarțe, săculețe, punguile, brăne și cingători de toată frumusețea. Erau expuse și costume vechi, oprege, concluri, cătrinte ș. a. cari servesc ca modele; asemenea și câteva covoare și obiecte mai mărunte țesute de țărancele din Făgăraș și jur, în micul atelier condus încă de câțiva ani de d-na Maria Șerban de Voila.

Nădăjduim că toți românii noștri se vor grăbi a încuraja acest fel de industrie artistică națională și că vor da tot sprijinul neobositei și sărgincioasei prezidente d-nei Maria Cosma care lucrează fără preget, secundată de d-ra Minerva Cosma, cunoscuta și prețuita autoare a albumului de țesături și cusături, și de d-rele Alexandrina Țieranu și Virginia Podoabă, conducătoarele școa-

Cal dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

măstru de monumente și pietre de ciment.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-ut. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzsebo, Uéva și Bănapatak.

lei. Părinții cari țin la educația copiilor lor ar face bine să le încredințeze pentru doi ani acestel școli de industrie unde, pe lângă industria canică învață să coase rufe și haine și au prilej să învețe și gospodăria deoarece «Școala de meșteșuguri» a Reunionei, sub conducerea d-nei Iulia Dancăș și a d-rei Iulia Bogdan, este în strânsă legătură cu «Școala de industrie».

Eu unul, fle-mi iertat să mărturisesc, aș fi fericit să pot oterii vreo dată alesci mele, ca dar de logodnă, un războiu frumos (mai bine decât clarivir) cu convingerea că va ști să folosească clipele libere, țesând, ca o zânișoară din povăști, toate cele necesare pentru căsnicie și totodată fericirea căminului nostru.

R.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Maiu n. 1908.

— Iarăși salvată. Curtea cu jurați din Pressburg a osândit ieri pe slovacul Wachtlek József pentru «agitație» în contra naționalității maghiare la 3 luni închisoare de stat și 60 cor. amendă.

— Osândit pentru preamărirea lui Björnson. Vladimir Hurban inginer din Turóc-Sz-Márton a preamărit în ziarul de acolo «Narodni Novini» pe Björnson. Procurorul din Pressburg însă i-a intentat proces pentru aceasta. Ieri s'a desbătut acest proces la curtea cu jurați din Budapesta. Apărător a fost dr. Milan Ivanca deputat naționalist care printr-o vorbire bine argumentată a zdrobit toate emfazele aduse de procurorul Hovászy. Jurații însă l-au declarat vinovat croindu-i o pedeapsă de 2 luni închisoare de stat și 1200 coroane amendă.

— Încă una la răvaș.

— Studenții croați în Praga. Conform știrilor din Praga ieri dimineața la orele 7 au sosit acolo 223 de studenți universitari. La gară i-au întâmpinat toți studenții universitari slavi, fiind de față aproape 1000 de inși. S'au rostit mai multe vorbiri. Răvan Marco a vorbit în numele societății «Hrvan». Cavalerul dr. Peti în numele clubului slavon, dr. Antoa Novotni în numele societății boeme «Sokol», și alți doi universitari în numele societății universitare boeme și a slavonilor.

După aceasta a plecat convoiul la care a luat parte întreg orașul. În cale spre universitate li s'a făcut mari ovatiuni. De pe ferestre și balcoane li se aruncau flori. La universitate s'au ținut din nou vorbiri, condamnând pretutindeni planurile infernale ale guvernului unguresc și slugărnicia banului Paul Rauch.

Dela slavi ar trebui să învețe minte studenții noștri, cari se dușmănesc de moarte, prin Pesta Viena și alte orașe strălucite.

— Moartea unui colonel român brav. Primul următor: Dumineca trecută s'a înmormântat în Przemysl în Galția un ofițer distins și bun român, colonelul Dimitrie Ionașcu, comandatul regimentului de artilerie Nr. 28.

Copil de țăran din Rusca (în fostul regiment grănițeresc Nr. 13), el a primit o creștere aleasă în institutul de cădești și în academia de artilerie, de unde a ieșit ca unui dintre cei mai buni elevi locotenente, înaintând apoi relativ repede la gradul de colonel.

Favorul extraordinar că el, ca fiu de țăran a fost primit gratuit în școlile amintite, un caz plin atunci nemaipomenit, a avut să-l mulțumească străduinței neobișnuite a căpitanului de gineri Iancu Marin, care ca comandant de stație în Rusca câștigând neperitoare merite pentru dezvoltarea acestui sat, a binemeritat și prin faptul că a îndemnat tineretul satului să se dedice carierei militare. Astfel o pleiadă de cinci inși, din cari numai doi mai sunt în viață și anume brașil român maiorul P. Banda și colonelul I. Humiliș, au străbătut până la frumosul grad de maior sau colonel. Pentru o comună m. c. cum în Rusca acest fapt rămâne o glorioasă lăcuire

și ne dovedește veșnicul adevăr, că unde sătenii s bine sfătuiți și înțelept conduși, rezultatul numai îmbucurător poate să fie. Păcat însă că conducerea actuală a satelor severinene e atât de slabă încât nici pe departe nu e vrednică să fie asemănată cu pilda dată de fostul sat grănițeresc Rusca.

R. R.

— Adunarea generală a Comunității de avere din Caransebeș. Comunitatea de avere a fostului regiment confinar româno-bănățean nr. 13 își va ține adunarea generală ordinară de primăvară în 2 Maiu st. n. la orele 10 și jum. a. m. La ordinea de zi sunt puse următoarele obiecte: 1. Dare de seamă despre întâmplările și dispozițiunile mai însemnate dela ultima adunare generală. 2. Socotile anuale ale Comunității de avere pe anul 1907. 3. Propunere referitoare la zidirea internatului comunității de avere. 4. Propunere referitoare la statutul organic al internatului comunității de avere. 5. Exploatarea pădurii «Diavola» din ținutul comunelor Feneș și Rusca. 6. Propunere referitoare la întemeierea unei economii de model în ținutul comunei Mehadia. 7. Propunere referitoare la regularea arândei pentru ocupațiunile făcute în pădurile comunității de avere. 8. Propunere pentru descrierea daunelor silvanale neincassabile. 9. Eventuale propuneri ale comitetului. 10. Suplici încurse mai târziu. 11. Alegerea a doi reprezentanți pentru autentificarea protocolului.

— Depunerea jurământului regelui Emanuel al Portugaliei. Din Lisabona se telegrafiază că ieri a depus jurământul pe constituție regele Emanuel. Cu această ocaziune s'au delatrat vechile și lungile ceremonii dele curte. Regele își va lua reședința de vară la 12 Mai în castelul Cintra.

— Cocoane cari n'au nici un pic de rușine. Se știe că în groaznicul atentat dela Dános fata de 17 ani Szarvas Teréz, a fost batjocorită de trei țigani.

Ținându-se pertractarea, președintele a întrebat pe Lakatos Rozl de-l adevărat sau nu. Aceasta însă n'a înțeles pe președinte, că ce înseamnă «desonorare». Atunci jandarmul l-a rugat pe președinte ca să o întrebe în termeni de cari se folosește poporul. La acestea se ridică atunci un apărător și propune ca publicul sau cel puțin damele să fie excluse dela pertractare, deoarece vor urma astfel de întrebări de cari se va roși fiecare bărbat cu bun simț.

Atunci președintele adause:

— Fiecare doamnă știe ce o să urmez, așadar și așa se vor depărta, dacă cred că e de lpsă.

Însă cocoanele, au crezut că nu e de lipsă, ca să plece și au primit propunerea președintelui cu aplauze sgomotoase și cu «éjen».

În urmă matora Lakatos Rozl a fost silită din partea președintelui ca să spună cu expresii neaoșe ungurești cum au fost batjocorită de țigani copila Szarvas Teréz — în timp ce amazoanele de pe galerii se făcuseră toate urechi de se putea auzi și blățul de mușcă.

Dam și noi numele a câtorva cocoane cari au ascultat și această scenă din drama dela Dános. Ascultați:

Keleti Iuliska, văd. contesă Andrássy Tivadár, contesa Hadik Barkoczy Endre, soția lui Faladi Sándor, contesa Károlyi, Széchényi Anna, baroneza Schossberger, P. Markos Emilia, soția lui Stein Mano și altele. Dintre coconite: Kökény Ilke, Gregus Margitka, Paulay Erzsike, Szécsi Margitka, László Rozsika și altele.

N'ar fi oare conștient să le punem la răboș și pe cocoanele din Arad cari au deosebită plăcere să se desfășeze la teatru când se dă capd'opera: «Van-e valami elvámolni való?»

— Faptele neomenoase ale principelui moștenitor al Serbiei. Ziarele din Beograd comunică următoarele știri îngrozitoare despre principele moștenitor Gheorghe: Fiind principele Gheorghe în inspecțiune la garda regală, în mânia sa a omorat pe un gardist, iar cadavrul l-a trimis în sicriu la Kiew adresat tatălui său. Tatăl cu toate interzicerile poliției a deschis sicriul și astfel fapta criminală a principelui a ieșit la iveală.

O altă ispravă a principelui e, că a pușcat țigara din gura unul soldat, dar a nimerit numai pe soldat, care se prăbuși mort la pământ. Se înțelege acestor întâmplări îngrozitoare nimeni nu le dă crezământ.

— Procesul omorului dela Dános curge mereu urmat de interesul viu al publicului din capitală și din țară. Ieri, în 14 ca zi de pertractare a avut loc un episod senzațional. A fasonat adecă Murza Lakatos, un băiat de 11 ani, care făcea și el parte din caravana de țigani și pe vremea omorului era postat de haramine în apropierea cărciumei lui Szarvas ca să dea de știre apropierea vre-unui nechlemaț. Murza e un țiganuș simpatic, azi e adăpostit la azilul de băieți din Oedenburg. Din fasiunea băiatului reiese evident că faptiloril grozavului omor sunt haraminele împlicate.

Răspunsurile lui au fost hotărâte și de o precocitate timpurie, proprie băieților de țigani purtați de vânt prin lumea largă.

Fiindcă fasiunea lui Murza cuprinde rezumatul istoric al crimei și caracterizarea faptiloril, o lăsam să urmeze.

Președintele Rónay începe interogatorul luând naționalul țiganușului.

Pres.: Cum te cheamă?

— Murza Lakatos.

— Unde te-ai născut?

— Nu știu.

— De câți ani ești?

— De 12.

— Uade te-au botezat?

— Dincolo de Tisza undeva.

Băiatul spune apoi că e orfan și copil din flori. Bătrânul Surány capul caravanei li e moș, e înrudit cu mai mulți înși dintre cei deținuți. Istorișeste săvârșirea a mai multe crime și hoții comise de membrii caravanei la Gyon, Egerszalok și în alte părți.

Pres.: La Dános când ați sosit?

— Seara la 9. Dolar, Parno, Tuta, Dola, Kuna și Marcsa au intrat cu toții în cărciumă și au omorât pe toți, cari se aflau acolo. Nu s'ar fi întâmplat nimic dacă nu era Marcsa.

— Pentru ce?

— El a zis cătră bărbați că acolo sunt bani mulți.

— Stai puțin. Tu unde erai atunci?

— Am rămas afară, să țin paza.

Am alungat cânil, era acolo un câne negru și unu țercat. Imi era tare frică de el.

— Dar ceilalți ce făceau în cărciumă?

— Au beut două litre de vin.

— De unde știți?

— Mi-au spus. Apoi și eu am intrat, după ce muriseră cu toții. Aziam povestindu-se cum au omorât pe cărciumar, cărciumărită și pe fată. Pe toți. A venit apoi birjarul, pe asta l-a omorât Tuta. l-a crepat capul în două. (Arată.) La urmă au aprins cărciuma.

— Cine a aprins-o?

— Dola. Apoi ne-am dus. Bărbații s'au vorbit să rămănem împreună și dacă ne-am întâlni cu vre-un străin, să-l împușcăm. Întrebăm de trei ori că cine-i și dacă nu răspunde, îl omorim. Și eu aveam pistol.

— Pistol?

— Da, dar era stricat. Bajka mi l-a dat.

— N'ai auzit povestindu-se pe drum că cine ce-a făcut în cărciumă? Că ce-au făcut cu fata?

— Acea nu o știu.

— Ce spuneau, cine a fost mai curajos?

— Tuta. Am mai auzit că pe fată a omorât-o.

Trokár Marcsa.

— Cu ce a omorât-o.

— Cu un cuțit mare. Apoi, mai târziu, când mergeam spre Kecskemét, Balta, Kuna și Tuta se lăudau că el au pus bine fata.

— Ce ziceau despre ea?

— Că au siluit-o și au necinstit-o și că gâtul fetei l-a tăiat Trokár Marcsa.

— Bani n'ai văzut la țigani?

— Ba da, o pungă mare.

— Unde te afii tu acum?

— În azil.

— Bine-i acolo?

— Bine. Mai bine ca pe drumuri. Acum învăț a ceti și a scrie, apoi mă fac faur la Pesta.

Istorișeste apoi că țiganii au cerut bani dela cărciumarul Szarvas. Acesta zicea că e om sărac, cerșitor și că n'are bani. Ținea într'una că n'are bani și Tuta li pălmuia la fiecare cuvânt.

Pertractarea e în curgere încă. Toată țigada țiganilor prin fasionările lui Murza a devenit zădarnică. Lumea așteaptă cu viu interes sentințe în acest proces monstruos.

— Fritjof Nansen și fiica regelui englez. Conform unei știri a ziarului «Hamburger Frem-

denblatte, Fritjof Nansen, cunoscutul călător la polul nordic, care cu puțin mai înainte a fost ministru plenipotențiar al Norvegiei a cucerit inima fiicei mai tinere a regelui Angliei. Știrea e confirmată și prin aceea că regele Eduard în timpul când era în Cristina dimpreună cu soția și fiica sa l-a cercetat pe Nansen, apoi că Nansen zi cu zi a venit în atingere cu familia regală și regele Eduard a primit în Cristiania scrisoarea lui Nansen prin care-i rechemat, în loc să o primească la Londra. Nansen e văduv din anul trecut și e de 45 de ani iar princesa Victoria e de 39.

— Noua capitală a Muntenegrului. Ziarul italian »Giornale D'Italia« comunică conform știrilor ce le are din Cetinje următoarele: Principele Nichita a hotărât că de aici înainte nu va mai locui în Cetinje ci în Antivari ca să fie mai aproape de mare. Planul castelului ce se va zidi în Antivari este gata, și îndatăce se va pune piatra fundamentală a portului Antivari, se va începe și zidirea castelului princiar.

— Atentat contra unui guvernator rus. Revoluționarii din Rusia zi de zi răpun pe câte unul din satrapii lor. Zilele trecute mergând guvernatorul din Vorones, generalul Bibicov cu soția sa la preumblare, revoluționarii au aruncat bombe asupra trăsorei lui dar explozia a omorât numai pe soția guvernatorului iar acesta a scăpat teafăr.

— Deputați ruși deportați. Am scris și noi despre deportarea în Siberia a deputaților social-democrați din Duma a doua. La ordin mai înalt deputații sunt deportați în provincia Ikutzk, unde locuiesc în colibi joase și înguste, păziți fiecare de câte doi jandarmi.

— Greci condamnați la moarte în Turcia. Tribunalul extraordinar din Bitolia a judecat alături pe grecii cari au luat parte la omorurile din Ianuarie trecut în statul bulgar Dragosici.

Numitul Kamilakis a fost condamnat la moarte, doi supuși greci și un cretan au fost condamnați la muncă silnică pe viață.

Di Crispinis, ministrul Greciei, a făcut demersuri energice pe lângă marele vizir pentru a nu se executa pedepsa cu moarte înainte de a se vedea dacă Kamilakis este supus grec sau turc; căci în primul caz procesul ar trebui să se judece din nou.

— Incidentul Anglo-afghanian. 13000 până la 20000 Afgani au trecut granița afgană îndreptându-se spre Landikhotal și valea superioară a Bazarului.

Agenția Reuter află din izvor competente că situațiunea la granița indiană nu este de fel neliniștitoare. Bandele afgane se compun din 9000 oameni în total și nimic nu face a se crede că ele lucrează de acord cu emirul Afganistanului. Se crede că este puțin probabil ca operațiunile să lezeze o mai mare estenziune de acum înainte.

Din Londra se telegrafiază: În urma atacului din Landikhotal războiul este decisat cu Afganistanul, deși neoficial.

Trupele inimice se compun și din miliții cari formează prima rezervă a armatei regulate a statului afgan.

— »Adria« societate de asigurare în Triest. Această societate de asigurare și-a ținut a 64-a adunare generală în 25 Aprilie. Din bilanțul anului 1907 estragem următoarele date mai interesante. La despărțământul asigurării vieții au intrat 11735 oferte despre un capital de asigurare de 73,077,214 coroane și — cu un escendent de 7,782,636 coroane mai mare față de anul trecut, obligații subscrise în sumă de 64,691,854 c. În conspectul dela 31 Decembre starea capitalului asigurat s'a urcat la 392 milioane coroane, iar rentele anuale la 1,286,038 coroane. La capitalul asigurat, venitul curat a fost de 34,104,044 coroane. Suma taxelor de asigurare incurse este de 17,603,179; sumele plătite pentru cazuri de moarte precum și în cazuri de accidente se urcă la 8,036,236 coroane.

Fondul provisor pentru scăderea școntrului s'a mai datat cu 300,000 coroane. Fondul de rezervă pentru asigurarea vieții a fost de 107,658,805 iar după detragerea asigurării mutuale de 8,276,169 s'a scăzut la coroane 99,382,636. Fondul de rezervă al societății a fost 9,047,483 coroane. La despărțământul asigurării pentru foc intrate au fost 24,507,244 coroane sau cu 1,530,621 cor. mai mult ca în anul precedent. La despărțământul pentru transport și aprovizionare a intrat

2,136.638 coroane iar la cel pentru spargeri și furturi de 407,376 coroane. S'a replătit la asigurări mutuale 11,957,027 coroane iar la despăgubiri 18,139,787 coroane; după detragerea sumelor plătite la asigurări mutuale s'a mai plătit 9,640,606 coroane. La propunerea direcțiunii adunarea generală a hotărât că după detragerea fondurilor de rezervă și de despăgubiri din venitul curat să se dea înființându-l fond de rezervă sub »A« 100,000 coroane, iar fondului »B« de rezervă 200,000 de coroane, astfel ca aceste două fonduri (I se ridică la 1,000,000 iar II la 1,500,000 cor.) se ridică acum la 2,500,000 coroane. Dividenda s'a stabilit la 250 cor. de acție. Toate fondurile de rezervă ale societății cu finea lui Decembre 1907 s'au arcat la 119 milioane coroane și anume: Fondul de rezervă pentru premii (după detragerea asigurării mutuale) a fost de 108,167,243 cor. fondul pentru diferența pe curs (după amortizarea pierderii provenită din diferența de curs din 1907) 1,878,952 coroane; fonduri de rezervă disponibile 9,400,000 coroane. Fondul de pensii ale funcționarilor se urcă la 2,285,139 coroane. — Secția pentru Ungaria: Budapest, IV., Văci-ntea 20. *Sebestyén Henrik* secretar general.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra piștrurilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețului unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tó-nay Imre și W a c h s m a n n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Naționaliștii iarăși luptă.

— Ședința dela 8 Maiu a Camerei. —

— Prin telefon. —

Ziua naționaliștilor. Vorbește Mihali și Supilo.

Prezidiază Justh apoi Návay. La ordinea zilei e desbaterea bugetara. Poporalul Nyári Béla anunță o interpelație.

Primul orator e

Dr. Teodor Mihali: Ține un discurs magistral și în termeni energici. *Protestează contra faptului, că ministrul Andrássy în vorbirea sa de alaltăeri i-a numit pe românii »valachi«: Oare nu știe dl ministru că românii sunt descendenții romanilor și că în lege se întrebuițează consecvent numirea de »român«?*

Arată haita pornită de administrație, care nu mai cruță nici chiar pe deputați. Indrăneala cu care se nesocotește legea din partea administrației și-a ajuns culmea. Cazul deputaților dela Arad e foarte semnificativ.

Nici nu se mai poate ținea seama proceselor politice pornite contra naționaliștilor. Libertatea de presă în Ungaria își are ramura cea mai degenerată. Presa naționalităților geme sub ghilotina politică ce tinde a-i năbuși și ultima respirație.

Trece la chestii culturale, arătând situația chaotică creată de volnica lege a lui Apponyi, pe toată întinderea terenului cultural al naționalităților. Protestează contra legii de comasare, contra felului tendențios și nedrept cum se fac comasările mai ales în Ardeal. Il apostrofează energic pe ministrul Darányi pentru legea de pășunat.

Respinge bugetul și atrage atențiunea guvernului ca să se ocupe mai dinadins cu chestia de naționalități, cea mai neglijată cu toate că e cea mai vitală a țării. Să conțenească cu indolența nefastă și să nu răspundă tot cu asupriri nouă. (Aplauze prelungite la naționaliști. Oratorul e viu felicitat).

Vorbește Halász, pentru buget.

Urmează Supilo. Rostește o vorbire lungă în ungurește. Critică foarte aspru

politica lui Rauch, numindu-l aventurier politic și om lipsit de scrupule și rușine.

Pentru termenii aceștia preș. Návay îi chiamă la ordine.

Supilo: Se plânge contra absolutismului intronat în Croația. Spune că studenții își pierd în urma prigonirilor stipendiile. Amintește de cazul profesorului universitar Surmin care pentru naționalismul său a fost privat de catedră. Cere cercetare disciplinară în cauză. Terminând zice că *croații nu vor conțeni cu lupta până nu și vor e-lupta autonomia deplină*. Respinge proiectul bugetar. (Aplauze la naționaliști și croați. Li se fac ovații.)

Croații sunt de față în număr frumos.

La 2 ore se trece la interpelații.

Poporalul Nyári Béla interpelează în chestia agitației agricole de dincolo de Dunăre.

Răsp. Andrássy. Să i-a la cunoștință.

Economie.

Reducerea etalonului de interese. Consiliul Băncii austro-ungare a redus în ședința se de ieri etalonul încă cu un jum. procent. După un an și jumătate a ajuns în sfârșit discontul la 4 proc, care de obicei este cel normal în țara noastră. Știrea este foarte îmbucurătoare și sperăm că și institutele noastre vor grăbi să se conformeze acestei reduceri, căci precum suntem informați, la multe din ele sub titlul crizei de bani, continuă etalonul extraordinar de astă tară.

Automobilul în serviciul economiei de câmp. Fătul acesta al tehnicii moderne, deși este întrebuințat mai mult ca o trăsură de lux pentru distracția boierilor, în curând are să devină o mașină agricolă de mare însemnătate, mai cu samă dacă va succeda a-l fabrica cu mai puțină spese. Fabricanții de automobile se și folosesc de orice ocazie pentru a demonstra economilor practicabilitatea automobilelor și de aceea la expoziții tot mai adese ori putem vedea automobile construite pentru trebuințele practice. După cum suntem informați, economii vor avea ocazie să vedea și în anul acesta astfel de mașini la expoziția de automobile ce se va aranja în Budapesta, iar la Bourges în Franța dela 24 Septembrie până la 4 Octomvre a. c. se va aranja o expoziție internațională, unde se vor expune exclusiv numai automobile menite pentru economia de câmp.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 8 Maiu 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Orău pe Mai 1908 (100 flg.)	23 34—23 36
Secară pe Oct.	17 44—17 46
Ovăs pe Oct.	13 16—13 18
Cucuruz pe Mai 1908	12 86—12 88

INCHEEREA la 4 ORE:

Orău pe Mai	23 50—23 52
Secară pe Oct.	17 70—17 72
Ovăs pe Oct.	13 20—13 22
Cucuruz pe Maiu 1908	12 90—12 92

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție de recțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

AVIS.

La subscrisul se află o mașină de trierat mânăta cu abur, firma „Hofherr et Schranz“ cu tot cu moară și în stare bună. Prețul upă tocmeală în bani gata ori pe lângă garanță în rate și pe așteptare.
Dorgos pu. Lippa.

David Dabici,
notar.

Un candidat de avocat

cu praxă,
află aplicare pe lângă condiții favorabile în cancelaria avocatului Dr. Ilie Precupaș din Arad, pe 1 Iunie n. a. c.

AVIS.

Să caută o
econoamă

pentru un preot dela oraș remas de tiner văduv cu trei copii (cel mai mare e de 10 ani și cel mai mic de 5 ani).
Indatoriri are de a conduce menajul casei și a să ocupa de creșterea copiilor.
Să nu fie trecută de 60 ani, dar nici sub 40 ani. Persoanele culte sunt avantajoase.
Ofertele sunt să se adreseze la administrația acestui ziar.

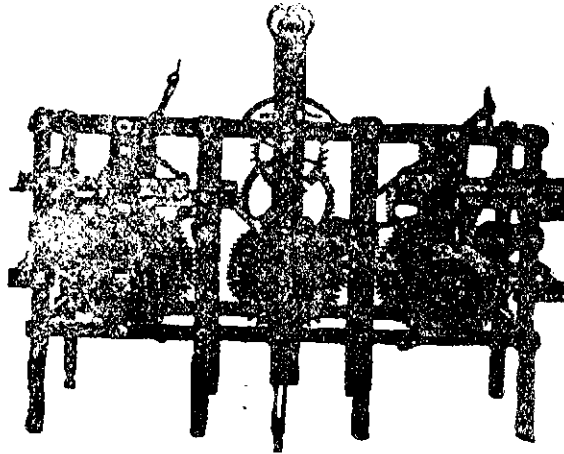
Economisește multă
oboseală, timp și lemne
fiecare menajeră care spală rufele cu
pravul de săpun
pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.
Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.
Se găsește la
Stefan Knezevits, Temesvár
Fabrik, Hauptgasse 25. „Zur Salzmühle.“

ANUNȚ.

In cancelaria notarială din Ciuci (com. Arad) imediat poate afla un tiner ocupațiune cu ceva praxă de scriitor. Salar lunar 30 cor. vipt și cuartir, precum amăsurat sârguinții ceva și din venite.

MEZEY DEZSŐ, ciasornicar de turnuri.
ORADEA-MARE, str. Szent János nr. 820.

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu deciasornice de turnuri unde se fabrică ei asornice excelente al căror mehanism a fost premiat la mai multe expoziții, cu roatele principale făcute din metal roșu, cu fuse separate mobile, cari înlesnise tragerea ciasornicului și sârma care ține greutatea e din fer tin-cuit provăzut cu suluri de fer și cu șuruburi cari regulează pendula. Mă anrajez a arangea ciasornice de turn gata, pe lângă garanție și rezponzabilitate, despre mergerea exată a ciasornicelor garantez.

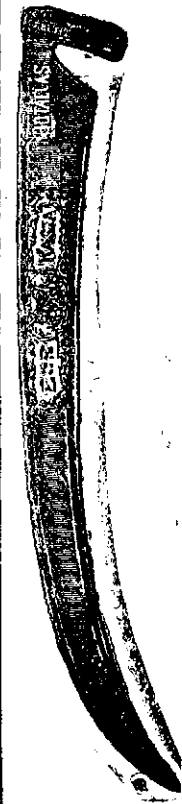
1316|1908 tkvi szám.
Póthirdetmény.

A nagybuttyini kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy a gura-honczii takarék pénztár végrehajtatónak a Déznai népbank, Nagybuttyini takarék és előlegezési egyeslet csatlakozónak Szerák Mojsza kroknaei lakós végrehajtást szenvedő elleni 125 korona s járulékaí iránti ügyében az 1011/908 tkvi szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben a kroknaei 113 számú telkijkönyvben A I., 2—5 sor, 817, 943, 1048 és 1169 hr. szám alatt foglalt szántóföld és rétből álló ingatlanra 302 korona kikiáltási árban, és a kroknaei 173 számú telekjző könyvben A I., 6—10 sor, (395, 396,) 892/b, 907/b, 1070/a, 1108/b hr. szám alatt foglalt házas beltelekből szántóföld és rétből álló ingatlanra 1026 korona kikiáltási árban
1908 évi május 25-én délelőtt 11 órára

kitűzött árverés az 1881 évi LX., tetz. 167 §-a értelmében a „Victoria“ takarék és hitelintézet részv. társ. végrehajtató érdekében és ennek 300 korona s járulékaí követelése behajtása céljából meg fog tartatni.

Naybuttyin, 1908 évi márczius 31-én. kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Buday, kir. járásbiró.

Práválie de export „Mercur“
Cea mai bună și mai tare coasă din lume e totuși celebra
Coasa „TRANSVAL“
și numai aceea e veritabilă pe care e marca celor trei conducători ai Burilor.
Să nu neglijeze nimeni dar să o comande aceasă coasă dela singurul neșuțator

Grauer Mihály

Mercur Kivitelű Áruháza — Kőbánya
Óhegy utca nr. 9.

Prețurile acestor coase celebre:

De 60 cmtr . . .	— fl. 95 cr.
De 65 . . .	1 „ — „
De 70 . . .	1 „ 05 „
De 75 . . .	1 „ 10 „
De 80 . . .	1 „ 15 „
De 85 . . .	1 „ 20 „
De 90 . . .	1 „ 30 „

După fiecare 10 bucăți se dă una rabat la 20, de bucăți 2 coase gratuit și două tablouri frumoase de rășboi, deja la 5 bucăți plătesc eu porto.

Práválie românească.

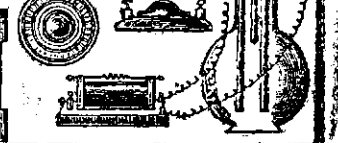
Gabor Bereș

GLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

Montarede iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

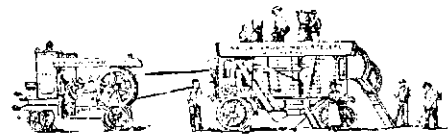
Magazin stabil :
lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

precum și tot felul de obiecte pentru electricitate
Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904.

Kállai Lajos fabricant de motoare.
BUDAPEST, VI. Gyár uteza 28.

Motoarele lui de benzină și treerătoarele cu locomobil de benzină au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare in interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicări despre aceste treerătoare cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost din nou decorată cu medalie de aur de stat.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofoaane, la

FALK IMRE

se pot procura cu plătire în rate

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară.
Cu stimă : **A n d r e i F a l k**, K o l o z s v á r, și'n str. Deák Ferencz nr. 30.

OSZTÁS GYULA

băcănie.

ARAD, József főherceg-út 12.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că după o activitate de 12 ani în prăvălia dlui Éles Ármin am eșit de acolo și

am luat prăvălia lui Kiszner Dezső din József főherceg ut Nr. 12.

Necruțându mi nici o oboseală, am renoit prăvălia și am asortat-o cu articole noi de băcănie am deschis-o în ziua de azi.

Solicitând părținirea on. public

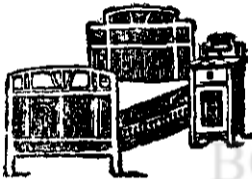
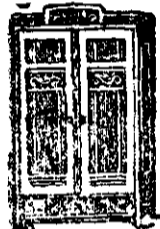
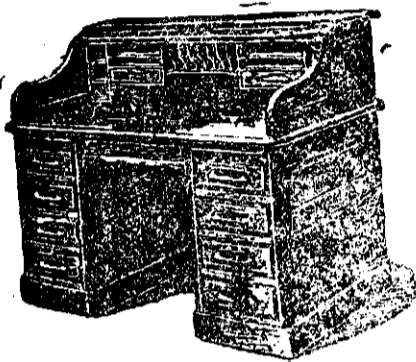
Rămân cu stimă:

OSZTÁS GYULA.**Gergely István,**

măsar de edificiu și mobile de artă.

.. Fabrică cu deseneuri patentate. ..
Kolozsvár, str. Monostor nr 70

Se recomandă publicului din loc și provincie: primește montarea edificelor a odăilor și bucătărilor, precum și cafenele, biourouri, și prăvălii mai departe încrează portale după desenul dat sau după adeseul propriu dela cele mai simple până la cele mai complicate cu preț favorabil și executate cu punctualitate.

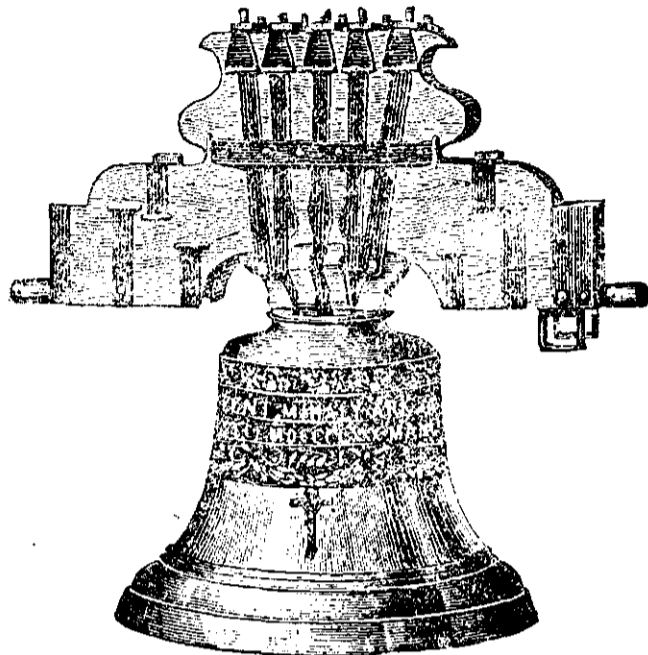
Lucrul bun și frumos nu e scump.

Masă de desen patentată atât pentru școli cât și pentru scopuri particulare, potrivită pentru ori-ce formațiune corporară. — Primesc aranjarea bisericilor, a școlilor și a locuințelor, a cafenelelor biourourilor etc. după modele date sau după desene proprii dela cea mai simplă executare până la cea mai complicată.

MICHAIL MANCHEN

vărsătoriu de campane (clopote) de construcția cea mai nouă cu sul sucitor în Sighișoara (Schässburg-Segesvár)

: : PIAȚA DE SUS NR. 168. : :

Firma aceasta există dela anul 1822 și să bucură de un renume bun; să recomandă deci taturor comunelor bisericesti pentru

a lifera și repara clopote

de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele să efectueș și în depărtare. Clopote mai mici sunt totdeauna gata. — — — Solvirea prețului să primește și în rate.

Grósz Nagy Ferencz,

farmacia DEBRECZEN, Șas-u. 8. farmacia „Arany egyszervu”

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine vooește să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Király Balzsam) al cărui efect vindecător recunoscut de medici. 1 sticlă mare 2.65 cor. cu îndrumare. 3 sticle mari

Hajduság.
 Bajuszpedró.

6.65 cor. cu îndrumare, porto franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament. Numai există reumă!

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustetelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimit numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT**PENTRU VOPSIREA PARULUI**

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

VRANITS & TAUSCH

„La crucea de aur“

în NEOPLANTA (Neusatz, Ujvidék), strada Dunării (Donau-Gasse).

Recomandă în binevoitoare atențiune a prea onorațiilor Domni preoți și comune bisericesti magazinul său bogat de recvizite bisericesti, ca

feloane, steaguri, cruci, ripide, candel, cadelnite, baldahine și icoane sante.

Posedăm cel mai mare deposit în obiecte bisericesti, și cu prețurile cele mai ieftine

Mare atelier pentru pregătirea de iconostase, tronuri, strâni, amvoane, sfesnice dela simple până la cele mai scumpe.

Institut de auritură artistică pentru auritura de iconostase, tronuri, cadre și tot felul de ornamentică bisericască, cu prețurile cele mai avantajoase.

La cerere catalog de prețuri româneș se trimite gratuit.

